



DĚKAN NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ FAKULTY

Národohospodářská fakulta Vysoké školy ekonomické v Praze, nám. Winstona Churchilla 4, 130 67 Praha 3  
tel.: +420 224 095 521, fax: +420 224 221 718, URL: <http://hf.vse.cz>

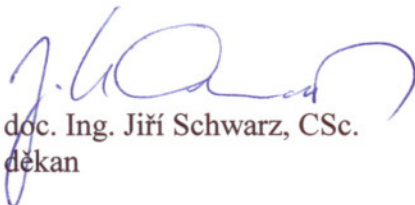
Vážená paní  
prof. PhDr. Vladimíra Dvořáková, CSc.  
předsedkyně Akreditační komise MŠMT  
Karmelitská 7  
118 12 Praha 1

Praha, 2010-01-25

Vážená paní předsedkyně,

dovoluji si Vám předložit parciální analýzu Akreditační komise. Doufám, že Vám tento materiál pomůže při nezbytných korekcích její činnosti.

S pozdravem

  
doc. Ing. Jiří Schwarz, CSc.  
děkan

**MŠMT**

Č.j.:

datum  
doručení: 27 -01- 2010

počet listů: 1 + 25 stran

počet příloh, svazků: -

přílohy v nelistinné podobě: -

## **Analýza rozhodování Akreditační komise**

### **v letech 2004 - 6/2009**

V roce 2009 bylo zveřejněno dosud největší porušení zákona o vysokých školách v polistopadovém vývoji českého univerzitního a vysokého školství. Autoři této analýzy se domnívají, že se nejedná o náhodný ani ojedinělý případ. Jedná se pouze o první mohutně medializovaný případ, v němž převážily motivace k odhalení sporných skutečností nad motivacemi mlčet a pokračovat ve „výhodném obchodování“ se statky v akademickém prostředí.

K porušení vysokoškolského zákona docházelo, přestože instituce byla pod dohledem nejvyššího regulačního orgánu pro univerzitní a vysoké školství – Akreditační komise. Úkolem této komise je pečovat o kvalitu univerzitního a vysokého školství v České republice. Viditelným výsledkem této činnosti je existence 73 soukromých, veřejných a státních univerzit a vysokých škol. Z toho je 45 soukromých. Univerzitní a vysoké školství i bez státních dotací se stalo výnosným tržním odvětvím. Významnou institucí trhu s vysokoškolským vzděláním se stala Akreditační komise.

Následující analýza ukazuje, že na tomto trhu dochází ke směně (tj. obchodování) bez transparentních pravidel. Jí se přímo svým rozhodováním účastní Akreditační komise. Namísto sledování kvalitativních parametrů univerzitního a vysokého školství se dlouhodobě soustřeďuje na kvantitativní parametry – udělování akreditací. Ty uděluje podle netransparentních, těžko srovnatelných, a proto téměř nezpochybnitelných kritérií. Její kontrolní činnost má namísto efektivní prevence, která by vedla např. k omezování plagiátorství v kvalifikačních pracích, formálnosti testování a dalšímu růstu kvality pedagogického působení, má spíše šikanózní charakter a stala se tím nástrojem konkurenčního boje mezi jednotlivými univerzitami a vysokými školami.

## Cíl

Prokázání formálnosti, arbitrárnosti, podjatosti a zpochybnění nezávislosti v rozhodování Akreditační komise.

## Metoda

Analýza vychází z dostupných zápisů ze zasedání Akreditační komise (dále AK) v období 2004-6/2009, zveřejněných na internetové stránce Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (MŠMT). Z nich byly získány informace pro potřeby extrakce, kumulace a agregace dat podle rozdílných kritérií pro komparaci jednotlivých žadatelů o akreditace. Struktura dostupných a srovnatelných dat umožnila soustředit se na analýzu rozhodování AK pouze v oblasti ekonomie. Vzhledem k vysokému počtu rozhodování je vysoce pravděpodobné, že pro rozhodování AK jsou rozhodující stanoviska stálých pracovních skupin. V případě naší analýzy se jedná o Stálou pracovní skupinu Ekonomie (dále SPS - E). Zápisy ze zasedání SPS - E nejsou veřejně dostupné. Jedinou dostupnou veřejnou informací o SPS - E je její personální složení.

## 1. Četnost rozhodování AK

AK v průměru za své zasedání rozhodne o 469 akreditacích, reakreditacích a rozšíření akreditací bakalářských, magisterských a doktorských programů veřejných a soukromých vysokých škol, vědeckých ústavů a akreditacích pro habilitační a profesorské řízení. Nejvíce rozhodnutí učinila na svém třetím zasedání v roce 2007, kdy učinila 813 akreditačních rozhodnutí.



**Tak vysoký počet rozhodnutí činěný AK během dvou- až třídního zasedání (z 30 zasedání ve sledovaném období bylo 8 třídních včetně výše uvedeného 3. zasedání v roce 2007) nepochybně znamená, že rozhodování AK je závislé na návrhu jejího podřízeného útvaru - stálé pracovní skupiny. Pokud by tomu tak nebylo, bylo by toto rozhodování, vzhledem k vysokému počtu rozhodovacích aktů a personálního složení AK,<sup>1</sup> zcela nahodilé. Na jedno rozhodnutí o udělení či zamítnutí akreditace měla AK v období 2004-2009 v průměru 3 minuty.<sup>2</sup> Tato skutečnost je důkazem formálnosti schvalování AK. Vzhledem k počtu schvalovacích úkonů v limitovaném čase, průměrnému rozsahu projednávaných akreditačních spisů (v průměru 50 stran na jeden akreditovaný obor a nejednoznačným rozhodovacím kritériím je vyloučeno jakékoli projednávání předkládaných akreditačních spisů AK. To předpokládá naprostou závislost AK na návrzích stálých pracovních skupin (celkem jich je 20), má-li být její rozhodování považováno za seriózní. MŠMT v oblasti působnosti AK její stanoviska pouze přejímá a je v podstatě pouhým vykonavatelem rozhodnutí AK.**

---

<sup>1</sup> AK se skládala z 21 členů reprezentujících různé vědní disciplíny do úmrtí prof. Milana Sojky v roce 2009, nyní se skládá z 20 členů.

<sup>2</sup> Vlastní výpočty dle dostupných zápisů ze zasedání AK zveřejněných na internetových stránkách MŠMT





Tabulka č. 1: Četnost rozhodování AK

	Akreditace, reakred. a rozšíření akred.		Vyjádření ke stanoviskům rektorů	Habil. řízení a jmenování profesorem	Ústavy	Celkem rozhodnutí
	Veřejné VŠ	Soukromé VŠ				
I/2004	203	6	1	5	0	215
II/2004	179	8	7	8	2	204
III/2004	229	16	2	7	3	257
IV/2004	142	8	7	5	1	163
V/2004	200	15	6	2	16	239
I/2005	157	25	5	3	26	216
II/2005	183	18	5	2	27	235
III/2005	447	30	5	4	7	493
IV/2005	447	16	7	7	17	494
V/2005	217	13	4	2	3	239
VI/2005	180	10	4	6	16	216
I/2006	287	15	4	0	1	307
II/2006	618	20	5	8	37	688
III/2006	463	22	5	6	6	502
IV/2006	417	8	2	7	31	465
V/2006	209	4	1	0	9	223
VI/2006	305	19	29	12	6	371
I/2007	352	19	7	32	12	422
II/2007	285	23	9	119	1	437
III/2007	440	34	6	279	54	813
IV/2007	314	11	7	197	3	532
V/2007	281	12	3	33	25	354
I/2008	325	19	30	12	6	392
II/2008	349	22	10	9	71	461
III/2008	451	34	8	16	262	771
IV/2008	319	23	6	3	15	366
V/2008	322	31	3	9	5	370
I/2009	276	16	5	4	99	400
II/2009	407	22	18	10	2	459
III/2009	342	26	16	7	39	430
<b>Průměr</b>	<b>373,84</b>	<b>22</b>	<b>9</b>	<b>33</b>	<b>32</b>	<b>469</b>

Zdroj: [www.msmt.cz](http://www.msmt.cz)

## 2. Asymetričnost rozhodování AK

O způsobu rozhodování AK vypovídá tabulka úspěšnosti podaných žádostí o akreditaci a délky období udělené akreditace. Srovnání je provedeno pouze pro rozhodování o akreditacích z oblasti ekonomie. Předpokládá se, že žádosti o akreditaci, reakreditaci či rozšíření akreditace byly před finálním rozhodováním v AK projednávány ve SPS - E. Výše uvedené žádosti v období 2004–6/2009 podávaly následující fakulty veřejných vysokých škol nebo univerzit a jedna veřejná vysoká škola:

Fakulta financí a účetnictví, VŠE v Praze  
Fakulta mezinárodních vztahů, VŠE v Praze  
Fakulta podnikohospodářská, VŠE v Praze  
Fakulta informatiky a statistiky, VŠE v Praze  
Národohospodářská fakulta, VŠE v Praze  
Fakulta managementu, VŠE v Praze  
Ekonomicko-správní fakulta, MU Brno  
Fakulta sociálních věd, UK Praha  
Provozně ekonomická fakulta, MZLU Brno  
Fakulta podnikatelská, VUT Brno  
Fakulta sociálně ekonomická, UJEP Ústí nad Labem  
Hospodářská fakulta, TU Liberec  
Ekonomická fakulta, VŠB-TU Ostrava  
Provozně ekonomická fakulta, ČZU Praha  
Fakulta obchodně podnikatelská, SU Opava  
Ekonomická fakulta, JU České Budějovice  
Vysoká škola polytechnická Jihlava  
Fakulta ekonomicko-správní, U Pardubice

Fakulta managementu a ekonomie, UTB Zlín  
Fakulta ekonomie, ZU Plzeň





Fakulta managementu a ekonomiky, UO Brno

Fakulta informatiky a managementu, Univerzita Hradec Králové

Uvedené vysokoškolské instituce se liší nejen úspěšností vyřízení svých žádostí o akreditaci studijních programů, ale také délkou období, na něž je akreditace udělena. Je logické, že instituce usilují o maximální délku akreditace, která činí 10 let. Žadatelé však ve svých žádostech délku akreditace neuvádějí.<sup>3</sup> Pokud je akreditace udělena pouze na poloviční období, má to pro danou instituci stejný efekt, jakoby žádala o tutéž akreditaci dvakrát (tzn. poprvé neúspěšně).<sup>4</sup>

Jako referenční instituce k srovnání v této analýze bude sloužit Národohospodářská fakulta VŠE (dále NF), z níž pocházejí autoři této analýzy.

Zatímco průměrná úspěšnost u jmenovaných fakult v letech 2004-6/2009 v akreditaci bakalářských studijních programů činila 88 %, průměrná úspěšnost akreditací NF byla 100 %. Oproti tomu průměrná délka období, na něž byla akreditace výše uvedeným fakultám a škole udělena, činila 5 let, zatímco u NF byla jen 3 roky. Délka období značně snižuje celkovou úspěšnost NF v akreditaci bakalářských studijních programů (tabulka č. 2).

Zatímco průměrná úspěšnost u jmenovaných fakult v letech 2004-2009 v akreditaci magisterských a navazujících magisterských studijních programů činila 78 %, průměrná úspěšnost akreditací NF byla 45 %. Průměrná délka období, na něž byla akreditace výše uvedeným fakultám a škole udělena, činila 6 let, u NF byla 4 roky. I zde snižuje kratší doba udělené akreditace celkovou úspěšnost NF v akreditaci magisterských a navazujících magisterských studijních programů (tabulka č. 2).

<sup>3</sup> Maximální délka období vyplývá z §80 zákona o vysokých školách (zák. č. 111/1998 Sb.)

<sup>4</sup> Za předpokladu abstrakce od diskontování časových preferencí.





Zatímco průměrná úspěšnost u jmenovaných fakult v letech 2004-2009 v akreditaci doktorských studijních programů činila 95 %, průměrná úspěšnost akreditací NF byla 100 %. Průměrná délka období, na něž byla akreditace výše uvedeným fakultám a škole udělena, činila 6 let, u NF byla 4 roky. NF i tak celkovou úspěšností akreditací doktorských studijních programů zaostávala hluboko pod celostátním průměrem (tabulka č. 2).

Tabulka č. 2: Počet podaných žádostí a úspěšnost udělených akreditací v jednotlivých VŠ vzdělávacích institucích (kumulovaná verze dle akreditací)<sup>5</sup>

		VŠE						MU	UK	MZLU	VUT	UJEP	TU Liberec	VŠB- TU	ČZU	SU Opava	JU v ČB	U Pardubice	UTB Zlín	ZU Plzeň	UO Brno	U HK	VŠP Jih.
		FFÚ	FMV	FPH	FIS	NF	FM	ESF	FSV	PEF	FP	FSE	HF	EF	PEF	OPF	EF	FES	FME	FE	FME	FIM	
Počet žádostí	Bc.	11	5	3	8	14	0	19	7	11	7	6	10	29	4	37	6	23	12	5	1	16	4
	Mgr. NMgr.	20	11	5	10	39	1	29	27	15	11	5	11	16	25	16	4	14	6	0	14	2	0
	Dr.	9	12	6	7	9	0	7	12	4	4	0	5	16	21	5	1	7	8	2	7	3	0
Schválené akreditace	Bc.	10	5	3	7	14	0	16	7	11	6	4	8	29	4	30	4	16	8	5	1	12	4
	Mgr. NMgr.	18	11	5	9	19	1	28	25	14	8	2	10	16	24	16	2	14	5	0	14	2	0
	Dr.	9	9	4	6	9	0	7	10	4	4	0	5	16	21	5	1	7	8	2	7	3	0
Neschválené akreditace	Bc.	1	0	0	1	0	0	3	0	0	1	2	2	0	1	3	2	7	5	0	0	3	0
	Mgr. NMgr.	2	0	0	1	20	1	0	2	0	3	3	1	0	1	0	2	2	2	0	0	0	0
	Dr.	0	3	2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Úspěšnost (%)	Bc.	91	100	100	88	100	-	84	100	100	86	67	80	100	100	81	67	70	67	100	100	75	100
	Mgr. NMgr.	90	100	100	90	45	100	97	93	93	73	40	91	100	96	100	50	100	83	-	100	100	-
	Dr.	100	75	67	86	100	-	100	83	100	100	-	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	-

Zdroj: [www.msmt.cz](http://www.msmt.cz)

<sup>5</sup> Podrobná verze dle jednotlivých druhů akreditací je v příloze č. 1.



V procesu akreditace tak není z pohledu žádající instituce významná pouze skutečnost, zda je žádost schválena či nikoliv (což se vyjádřit procentem úspěšnosti žádosti), ale také na jak dlouho byla akreditace schválena. Z tohoto důvodu je třeba procento úspěšnosti upravit o délku akreditace. To lze učinit definováním tzv. indexu skutečné úspěšnosti.

V tabulce č. 3 jsou srovnány instituce podle pořadí (od nejúspěšnější) ve srovnatelné úspěšnosti předkládaných žádostí o akreditaci (tj. součin pravděpodobného vyhovění žádosti o akreditaci a délky období, pro něž byla akreditace udělena). Pozice jednotlivých institucí je dána součtem výše uvedených součinů (pro akreditace jednotlivých oborů), děleným počtem akreditovaných oborů (pro možnost srovnání). Z důvodu korektnosti je nezbytné ohodnotit i zamítnuté nebo pozastavené akreditace, které neskončily udělením akreditace. V tomto případě vycházíme z toho, že akreditaci lze maximálně předložit k projednání AK třikrát ročně, protože při zamítnutí akreditace není časově a ani organizačně možné žádat o akreditaci při nadcházející schůzi AK, která zasedá obvykle pět- až šestkrát ročně. Proto každou zamítnutou nebo pozastavenou akreditaci hodnotíme koeficientem 0,33, který vyjadřuje pravděpodobnost úspěšnosti, v tomto případě ovšem neúspěšnosti, a proto je před ním záporné znaménko. Od celkové úspěšnosti udělených akreditací pro jednotlivé VŠ vzdělávací instituce je proto nezbytné odečíst celkovou neúspěšnost akreditačních podání, abychom dostali srovnatelnou úspěšnost udělených akreditací pro jednotlivé VŠ vzdělávací instituce.

$$SU = \frac{1}{K} \sum_{n=1}^K (p_n \times t_n)$$

kde SU je skutečná úspěšnost, K je počet všech žádostí (úspěšných i neúspěšných) o akreditaci,  $p_n$  je rovno buď

- míře úspěšnosti, tedy převrácené hodnotě počtu žádostí než byla akreditace udělena, v případě úspěšné žádosti,
- - 0,33 v případě žádosti o akreditaci, která byla zamítnuta či pozastavena a udělením akreditace neskončila,

a  $t_n$  je délka období, pro něž byla akreditace udělena v případě úspěšné žádosti, nebo průměrná délka akreditace v případě žádosti, jež akreditací neskončila.



Tabulka č. 3: Srovnatelná úspěšnost akreditačního procesu pro jednotlivé VŠ vzdělávací instituce

Název VŠ	Srovnatelná úspěšnost
FM VŠE	8,0
FIS VŠE	5,8
FFÚ VŠE	5,6
ČZU Praha	5,3
FMV VŠE	5,3
UK Praha	5,0
VŠB-TU Ostrava	4,9
ZU Plzeň	4,9
VUT Brno	4,7
TU Liberec	4,5
MU Brno	4,0
MZLU Brno	4,0
FPH VŠE	3,9
UJEP Ústí n/Labem	3,8
U Pardubice	3,5
SU Opava	3,4
UO Brno	3,0
NF VŠE	2,9
UTB Zlín	2,5
JU České Budějovice	2,4

Zdroj: [www.msmt.cz](http://www.msmt.cz)

Pro konkrétní vysvětlení použijme srovnání úspěšnosti akreditačních žádostí Fakulty podnikohospodářské VŠE s Národohospodářskou fakultou VŠE. Tyto fakulty lze srovnávat, protože na obou jsou katedry vyučující ekonomii v bakalářském a magisterském stupni studia (katedra mikroekonomie na Fakultě podnikohospodářské a katedry ekonomie, a institucionální ekonomie na Národohospodářské fakultě). Obě fakulty disponují akreditací pro habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem v oboru ekonomie. V příloze č. 2 je uvedeno detailnější srovnání obou fakult v parametrech relevantních pro rozhodování o udělení akreditace pro řízení jmenování profesorem. Toto srovnání z 19. listopadu 2008 bylo

předloženo MŠMT jako rozklad proti rozhodnutí AK o neudělení akreditace pro řízení jmenování profesorem v oboru ekonomie NF.

### **3. Klíčové postavení stálých pracovních skupin v rozhodování o udělení akreditace**

Vzhledem k vysokému počtu rozhodování v AK a vzhledem k jejímu širokému odbornému složení se předpokládá, že návod na rozhodování AK zpracovávají stálé pracovní skupiny formou doporučení. Tato stanoviska se zdůvodněním ovšem nejsou veřejně přístupná. Na internetových stránkách MŠMT jsou veřejně přístupné pouze velmi stručné výtahy, z nichž nejrozsáhlejší obsahuje 55 slov. Z hlediska akreditačního procesu je stanovisko stálé pracovní skupiny rozhodující. Jediné, co se lze o činnosti stálých pracovních skupin dovědět z veřejně přístupných zdrojů, je jejich personální složení. Pro naši analýzu nám postačí složení Stálé pracovní skupiny Ekonomie (dále SPS-E). Obavy z účelového a protekčního obsazování stálých pracovních skupin AK by mohla rozptýlit transparentní pravidla jejich jmenování. Namísto nich lze z článku 9 Statutu AK vyčíst: (1) Pro plnění úkolů může komise zřizovat pracovní skupiny – a) stálé pro posuzování žádostí institucí; (3) Návrh na složení pracovní skupiny a na změny v jejím složení předkládá komisi člen komise.<sup>6</sup> V článku 11 Statutu AK dále stojí: (1) Jednání pracovní skupiny organizuje její předseda nebo jím pověřený člen pracovní skupiny. (2) Program zasedání stanovuje předseda pracovní skupiny.<sup>7</sup>

Z výše uvedeného vyplývá, že jmenování členů pracovní skupiny je zcela v kompetenci člena AK, který je její nejvyšší formální autoritou nezávisle na tom, zda vykonává funkci předsedy stálé pracovní skupiny či ne. O způsobu projednávání žádosti o akreditaci jakéhokoli VŠ oboru rozhoduje jeden člověk!<sup>8</sup> Ten se navíc ze svého rozhodnutí nemusí nikomu zpovídat,

<sup>6</sup> Každý člen 21 členné AK je obvykle předsedou nebo ustaví předsedu jím jmenované stálé pracovní skupiny.

<sup>7</sup> Statut AK k nalezení na webových stránkách MŠMT: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/statut-akreditačni-komise>

<sup>8</sup> Podle Zákona o VŠ § 83, čl. 1 „Předsedu, místopředsedu a členy Akreditační komise jmenuje na návrh ministra vláda.“ Členové mohou být jmenováni pouze po dvě šestileté funkční období a odvoláni z těchto důvodů - §83, čl.5. „Před uplynutím funkčního období může být člen Akreditační komise odvolán z funkce jen pro ztrátu





protože zůstává skryt za stanoviskem jím jmenované pracovní skupiny. Taková praxe přímo vybízí ke využívání jmenování členů pracovních skupin AK k budování pozic k udělování privilegií a následnému dobývání renty. Pro ilustraci uvádíme personální složení SPS-E v letech 2004-6/2009:

V období 2004-6/2009 pracovala SPS-E AK v tomto složení:

Milan Sojka, FSV UK v Praze  
Jana Geršlová, EF VŠB-TU Ostrava  
Ladislav Blažek, ESF MU v Brně  
Václav Bakule, PEF MZLU v Brně  
Jan Ehleman, HF TU Liberec  
Ladislav Ivánek, ESF MU v Brně  
Jiří Havel, FSV UK v Praze  
Miroslav Nejezchleba, EF VŠB-TU Ostrava  
Bohumil Král, FFU VŠE v Praze  
Lumír Kulhánek, OPF SU v Opavě  
Jiří Patočka, dříve NF VŠE, nyní FPH VŠE v Praze  
Jan Pour, FIS VŠE v Praze  
Leo Vodáček, dříve FIS VŠE, nyní HF TU Liberec  
Václav Vybíhal, PEF MZLU v Brně

Vzhledem k velké pracovní vytíženosti členů SPS-E vyvolané nutností vypracování vysokého počtu odborných stanovisek pro rozhodování AK je překvapivý vysoký počet pracovních úvazků členů SPS-E na fakultách a vysokých školách včetně soukromých: v průměru má každý člen AK více než 2 úvazky (přesně 2,4), přestože je paradoxně v akreditačním řízení počet úvazků vyučujících dnes často sledovaným a kritizovaným parametrem. Vzhledem ke

---

bezúhonnosti, pro dlouhodobou neúčast na práci Akreditační komise nebo na vlastní žádost.“ V podstatě jsou členové AK neodvolatelní. Podle § 85, čl. 5 „Akreditační komise navrhne ministerstvu akreditaci odejmout...“ V praxi to znamená, že AK (ani podle Statutu AK) se ze svých rozhodnutí nikomu nezodpovídá a může rozhodovat i v rozporu se záměry Vlády ČR. Statut AK schválený Vládou ČR usnesením č. 744 ze dne 28. července 2004 je vytvořen účelově, aby neomezil „nezávislé“ rozhodování AK, upravuje jen administrativně technické principy. Vůbec neupravuje vztah AK, tedy odpovědnost vůči Vládě ČR, ani MŠMT.



značně náročné práci v SPS-E je značně překvapivý i vysoký počet členství ve vědeckých a akademických radách univerzit, fakult a vysokých škol a správních radách výzkumných ústavů a vzdělávacích nadací: v průměru na každého člena AK v období 2004-2009 připadají více než 2 členství (přesně 2,1).<sup>9</sup>

Průměrný věk člena SPS-E v roce 2009 činil 67 let. Personálními změnami SPS-E v roce 2009 se snížil průměrný věk členů SPS-E o 10 let. Také se snížila pracovní aktivita členů SPS-E mimo práce pro AK (nyní v průměru připadá na každého člena 1,8 pracovního úvazku) a členství ve vědeckých a akademických radách univerzit, fakult a vysokých škol a správních radách výzkumných útvarů a vzdělávacích nadací (na každého člena v průměru 1,2 členství). Od druhého pololetí 2009 pracuje SPS-E v tomto složení:

Nové složení SPS-E od roku 2009:

Jana Geršlová, EF VŠB-TU Ostrava  
Ladislav Blažek, ESF MU v Brně  
Karel Chadt, VŠ Škody auto, a.s.  
Jan Pour, FIS VŠE v Praze  
Jaroslav Macháček, NF VŠE v Praze  
Hana Mikovcová, FPH VŠE v Praze  
Miroslav Nejezchleba, EF VŠB-TU v Ostravě  
Leo Vodáček, HF TU v Liberci  
Bohumil Král, FFU VŠE v Praze  
Lumír Kulháněk, OPF SU v Opavě  
Jiří Patočka, FPH VŠE v Praze  
Pavel Žufan, PEF MZLU v Brně  
Pavol Vincúr, NHF EU v Bratislavě<sup>10</sup>

<sup>9</sup> Tyto údaje byly zjištěny z internetových stránek univerzit a vysokých škol, jejich fakult a dalších odborných pracovišť.

<sup>10</sup> Zahraniční člen AK, kterého jsme nezařadili do naší analýzy a jeho členství v SPS-E uvádíme jen pro pořádek.

Pouhé snížení věkového průměru členů SPS-E skýtá naději na kompetentnější posuzování předkládaných akreditačních spisů z těchto důvodů:

- a) Hlubší znalost moderních ekonomických teorií a fungování tržní ekonomiky.
- b) Lepší znalost anglického jazyka, a tím i lepší možnost sledování odborné světové ekonomické literatury a poměrů na renomovaných zahraničních univerzitách.
- c) A snad i větší disponibilní čas pro práci v SPS-E daný menší angažovaností v pedagogickém procesu a členství ve vědeckých a jiných radách.

Zřejmě by bylo zajímavé porovnat fakulty, resp. univerzity a vysoké školy, na nichž mají úvazky členové SPS-E, s jejich úspěšností při vyřizování žádostí o udělení akreditace, ale z důvodu nedostupnosti informací nelze tuto komparaci provést.

## Závěry

Rozhodování AK o akreditacích v oboru Ekonomie v období 2004–2009 bylo formální, ve velké míře arbitrární a asymetrické. V důsledku neúspěšných či iracionálně frekventovaných (pro krátkou časovou omezenost akreditace) žádostí o akreditaci dochází k plýtvání intelektuálními i finančními zdroji VŠ institucí, protože jejich vypracovávání vyžaduje časově a organizačně velmi náročnou koordinaci vysokého počtu vysokoškolských pedagogů.

- Rozhodovací proces v AK trpí dvěma systémovými vadami:
  - 1) netransparentností - AK nemá zájem ani na transparentnosti, ani na kontrole „objektivního rozhodování“ (viz stanovisko AK ve „Zprávě o vnitřním hodnocení AK za rok 2007“: „Většina členů AK i stálých PS považuje přijetí explicitního „etického kodexu“ za zbytečné.“ (str. 7).
  - 2) neexistencí pravidel pro jmenování členů stálých pracovních skupin, jejichž stanoviska jsou pro rozhodování AK rozhodující - asymetrie a libovůle v rozhodování AK v oboru Ekonomie byly odrazem subjektivních stanovisek SPS-E, které byly často ovlivněny nekriteriálními parametry, jako jsou sympatie či averze vůči žádajícímu subjektu.





AK jako „nezávislý“ regulační orgán státu pro vysoké školství byla přinejmenším v oboru Ekonomie dlouhodobě ovládnutá zájmovou skupinou usilující o zachování dominantního postavení pro ovlivňování vysokého ekonomického školství.

- Současná regulace vysokého ekonomického školství znemožňuje efektivní využívání lidských, materiálních a finančních zdrojů, jimiž tento obor v ČR disponuje. Navíc podceňuje kontrolu svého rozhodování, což je naprosto v rozporu s praxí ve většině evropských zemí (viz str. 8 „Zprávy o vnitřním hodnocení AK za rok 2007“: „Kontrolní mechanismy AK .....nejsou dostatečně institucionalizovány.“)

## Návrhy

- Minimalistická reakce odpovědných orgánů státní správy na nedobry stav vyžaduje zavést jasná kritéria pro jmenování členů stálých pracovních skupin AK.
- Přirozená reakce ovšem vyžaduje změnit současnou akreditační praxi. AK by neměla nadále rozhodovat o akreditaci jednotlivých oborů na každé vysoké škole, neboť pro seriozní rozhodování nedisponuje potřebným personálním ani technickým a materiálním vybavením. AK by měla udělovat akreditaci (jen výjimečně kratší než 10 let) jednotlivým univerzitám a vysokým školám jako právníckým osobám, maximálně však jejich fakultám. Akreditace jednotlivých studijních oborů v různých úrovních VŠ studia by byla v kompetenci jednotlivých akreditovaných VŠ institucí.
- Problematické vymezení působnosti AK, jejích málo účinných kontrolních mechanismů, její nedefinované odpovědnosti a netransparentní způsoby personálního obsazování stále naléhavěji vyžaduje odpovědnou reakci. Jejím obsahem musí být institucionální změny v českém univerzitním a vysokém školství, vědě a výzkumu, které by vytvořily transparentní, kritériální a zároveň dostatečně flexibilní prostředí pro existující i nové instituce zaměstnávající VŠ pedagogy a vědce prosazující se v mezinárodní konkurenci.





Další poznámky:

AK – nástroj podnikání s koncesemi, málo efektivní nástroj kontroly

Za vedení NF VŠE v Praze:

doc. Ing. Jiří Schwarz, CSc., děkan

doc. PhDr. František Stellner, Ph.D., proděkan pro vědu

doc. Ing. Daniel Šťastný, Ph.D., proděkan pro pedagogiku

doc. Ing. Zdeněk Chytil, CSc., proděkan pro vnější vztahy

V Praze, 19. ledna 2010



Příloha č. 1: Úspěšnost žádostí a délka udělených akreditací v jednotlivých VŠ vzdělávacích institucích  
 (podrobná verze dle akreditací)

		Vysoká škola ekonomická v Praze																			
		Fakulta financí a účetnictví					Fakulta mezinárodních vztahů					Fakulta podnikohospodářská					Fakulta informatiky a statistiky				
		Počet	Akr.	Reakr.	Roz.	Průměrná délka akreditace	Počet	Akr.	Reakr.	Roz.	Průměrná délka akreditace	Počet	Akr.	Reakr.	Roz.	Průměrná délka akreditace	Počet	Akr.	Reakr.	Roz.	Průměrná délka akreditace
Počet žádostí	Bc.	11	4	4	3		5	1	3	1		3	0	2	1		8	0	6	2	
	NMgr.	18	7	9	2		9	2	7	0		5	3	1	1		7	0	5	2	
	Mgr.	2	2	0	0		2	0	2	0		0	0	0	0		3	1	2	0	
	Dr.	9	5	3	1		12	2	7	3		6	4	1	1		7	3	4	0	
Schválené akreditace	Bc.	10	4	4	2	6,6	5	1	3	1	5,6	3	0	2	1	6	7	0	6	1	6,3
	NMgr.	16	7	7	2	6,4	9	2	7	0	6,0	5	3	1	1	5,2	6	0	5	1	7,3
	Mgr.	2	2	0	0	6,0	2	0	2	0	4,0	0	0	0	0	0	3	1	2	0	4,3
	Dr.	9	5	3	1	6,4	9	2	7	0	7,2	4	3	1	0	4	6	3	3	0	6,7
Neschválené akreditace	Bc.	1	0	0	1		0	0	0	0		0	0	0	0		1	0	0	1	
	NMgr.	2	0	2	0		0	0	0	0		0	0	0	0		1	0	0	1	
	Mgr.	0	0	0	0		0	0	0	0		0	0	0	0		0	0	0	0	
	Dr.	0	0	0	0		3	0	0	3		2	1	0	1		0	0	1	0	
Úspěšnost (%)	Bc.	91	100	100	67		100	100	100	100		100	0	100	100		88	0	100	50	
	NMgr.	89	100	78	100		100	100	100	0		100	100	100	100		86	0	100	50	
	Mgr.	100	100	0	0		100	0	100	0		0	0	0	0		100	100	100	0	
	Dr.	100	100	100	100		75	100	100	0		67	75	100	0		86	100	75	0	



		Vysoká škola ekonomická v Praze										Masarykova univerzita, Brno					Univerzita Karlova, Praha				
		Národohospodářská fakulta					Fakulta managementu					Ekonomicko-správní fakulta					Fakulta sociálních věd				
		Počet	Akr.	Reakr.	Roz.	Průměrná délka akreditace	Počet	Akr.	Reakr.	Roz.	Průměrná délka akreditace	Počet	Akr.	Reakr.	Roz.	Průměrná délka akreditace	Počet	Akr.	Reakr.	Roz.	Průměrná délka akreditace
Počet žádostí	Bc.	14	4	9	1		0	0	0	0		19	7	6	6		7	2	3	2	
	NMgr.	38	8	9	21		1	0	1	0		23	10	8	5		27	3	18	6	
	Mgr.	2	2	0	0		0	0	0	0		6	6	0	0		0	0	0	0	
	Dr.	9	6	3	0		0	0	0	0		7	2	2	3		12	11	1	0	
Schválené akreditace	Bc.	14	4	9	1	3	0	0	0	0	0	16	7	6	3	5,1	7	2	3	2	6
	NMgr.	17	5	4	6	3,9	1	0	1	0	8	22	9	8	5	4,0	25	3	16	6	4,5
	Mgr.	2	2	0	0	5	0	0	0	0	0	6	6	0	0	6,0	0	0	0	0	0,0
	Dr.	9	6	3	0	4	0	0	0	0	0	7	2	2	3	4,9	10	9	1	0	7,6
Neschválené akreditace	Bc.	0	0	0	0		0	0	0	0		3	0	0	3		0	0	0	0	
	NMgr.	20	3	5	15		1	0	0	0		0	1	0	0		2	0	2	0	
	Mgr.	0	0	0	0		0	0	0	0		0	0	0	0		0	0	0	0	
	Dr.	0	0	0	0		0	0	0	0		0	0	0	0		1	2	0	0	
Úspěšnost (%)	Bc.	100	100	100	100		0	0	0	0		84	100	100	50		100	100	100	100	
	NMgr.	45	63	44	29		100	0	100	0		96	90	100	100		93	100	89	100	
	Mgr.	0	0	0	0		0	0	0	0		100	100	0	0		0	0	0	0	
	Dr.	100	100	100	0		0	0	0	0		100	100	100	100		83	82	0	0	





		Mendlova zemědělská a lesnická univerzita, Brno					Vysoké učení technické, Brno					Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, Ústí nad Labem					Technická univerzita, Liberec				
		Provozně ekonomická fakulta					Fakulta podnikatelská					Fakulta sociálně ekonomická					Hospodářská fakulta				
		Počet	Akr.	Reakr.	Roz.	Průměrná délka akreditace	Počet	Akr.	Reakr.	Roz.	Průměrná délka akreditace	Počet	Akr.	Reakr.	Roz.	Průměrná délka akreditace	Počet	Akr.	Reakr.	Roz.	Průměrná délka akreditace
Počet žádostí	Bc.	11	3	5	3	7	0	2	5	6	0	1	5	10	1	6	3				
	NMgr.	15	4	8	3	11	1	4	6	5	2	1	2	4	0	3	1				
	Mgr.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0	7	0				
	Dr.	4	1	3	0	4	2	1	1	0	0	0	0	5	1	3	1				
Schválené akreditace	Bc.	11	3	5	3	4,2	6	0	2	4	5,5	4	0	1	3	4,5	8	1	6	1	2,8
	NMgr.	14	3	8	3	4,1	8	1	4	3	5,4	2	1	0	1	6,0	3	0	3	0	5,3
	Mgr.	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0	0,0	7	0	7	0	4,9
	Dr.	4	1	3	0	5,8	4	2	1	1	8	0	0	0	0	0	5	1	3	1	8,0
Neschválené akreditace	Bc.	0	0	0	0	1	0	0	1	2	0	0	2	2	0	0	2				
	NMgr.	0	1	0	0	3	0	0	3	3	1	1	1	1	0	0	1				
	Mgr.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
	Dr.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
Úspěšnost (%)	Bc.	100	100	100	100	86	0	100	80	67	0	100	60	80	100	100	33				
	NMgr.	93	75	100	100	73	100	100	50	40	50	0	50	75	0	100	0				
	Mgr.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100	0	100	0				
	Dr.	100	100	0	0	100	100	0	0	0	0	0	0	100	100	100	100				



		Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava					Česká zemědělská univerzita, Praha					Slezská univerzita, Opava					Jihočeská univerzita, České Budějovice				
		Ekonomická fakulta					Provozně ekonomická fakulta					OPF					Ekonomická fakulta				
		Počet	Akr.	Reakr.	Roz.	Průměr	Počet	Akr.	Reakr.	Roz.	Průměr	Počet	Akr.	Reakr.	Roz.	Průměr	Počet	Akr.	Reakr.	Roz.	Průměr
Počet žádostí	Bc.	29	2	12	15		4	2	0	2		37	3	23	8		6	4	2	0	
	NMgr.	15	5	10	0		18	3	13	2		16	1	8	7		3	2	0	1	
	Mgr.	1	0	0	1		7	0	7	0		0	0	0	0		1	0	0	1	
	Dr.	16	5	6	5		21	12	9	0		5	2	2	1		1	0	1	0	
Schválené akreditace	Bc.	29	2	12	15	5,2	4	2	0	1	3	30	3	23	4	4	4	2	2	0	4,3
	NMgr.	15	5	10	0	5,0	17	3	13	2	4,2	16	1	8	7	4	1	1	0	0	4,0
	Mgr.	1	0	0	1	8,0	7	0	7	0	8,0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0
	Dr.	16	5	6	5	7,5	21	12	9	0	6,7	5	1	2	1	4	1	0	1	0	4,0
Neschválené akreditace	Bc.	0	0	0	0		1	0	0	1		3	0	0	4		2	2	0	0	
	NMgr.	0	0	0	0		1	0	0	0		0	0	0	0		2	1	0	1	
	Mgr.	0	0	0	0		0	0	0	0		0	0	0	0		0	0	0	0	
	Dr.	0	0	0	0		0	0	0	0		0	1	0	0		0	0	0	0	
Úspěšnost (%)	Bc.	100	100	100	100		100	100	0	50		81	100	100	50		67	50	100	0	
	NMgr.	100	100	100	0		94	100	100	100		100	100	100	100		33	50	0	0	
	Mgr.	100	0	0	100		100	0	100	0		0	0	0	0		100	0	0	100	
	Dr.	100	100	100	100		100	100	100	0		100	50	100	100		100	0	100	0	





		Univerzita Pardubice					Univerzita Tomáše Bati, Zlín					Západočeská univerzita, Plzeň					Univerzita obrany, Brno				
		Fakulta ekonomicko-správní					Fakulta managementu a ekonomie					Fakulta ekonomie					Fakulta managementu a ekonomiky				
		Počet	Akr.	Reakr.	Roz.	Průměr	Počet	Akr.	Reakr.	Roz.	Průměr	Počet	Akr.	Reakr.	Roz.	Průměr	Počet	Akr.	Reakr.	Roz.	Průměr
Počet žádostí	Bc.	23	3	13	7		12	3	7	2		5	0	4	1		1	0	1	0	
	NMgr.	14	1	7	6		6	2	0	4		0	0	0	0		14	0	14	0	
	Mgr.	0	0	0	0		0	0	0	0		0	0	0	0		0	0	0	0	
	Dr.	7	3	2	2		8	5	1	2		2	1	1	0		7	0	7	0	
Schválené akreditace	Bc.	16	2	10	4	4	8	2	5	1	4	5	0	4	1	6	1	0	1	0	6
	NMgr.	14	1	7	4	3,4	5	2	0	3	4	0	0	0	0	0	14	0	14	0	3
	Mgr.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Dr.	7	3	2	2	5,1	8	5	1	0	3	2	1	1	0	4	7	0	7	0	3
Neschválené akreditace	Bc.	7	1	3	3		5	1	2	1		0	0	0	0		0	0	0	0	
	NMgr.	2	0	0	2		2	0	0	1		0	0	0	0		0	0	0	0	
	Mgr.	0	0	0	0		0	0	0	0		0	0	0	0		0	0	0	0	
	Dr.	0	0	0	0		1	0	0	2		0	0	0	0		0	0	0	0	
Úspěšnost (%)	Bc.	70	67	77	57		67	67	71	50		100	0	100	100		100	0	100	0	
	NMgr.	100	100	100	67		83	100	0	75		0	0	0	0		100	0	100	0	
	Mgr.	0	0	0	0		0	0	0	0		0	0	0	0		0	0	0	0	
	Dr.	100	100	100	100		100	100	100	0		100	100	100	0		100	0	100	0	

Zdroj: [www.msmt.cz](http://www.msmt.cz)



Příloha č. 2: Srovnání NF VŠE a Fakulty podnikohospodářské VŠE podle profesorů ekonomie, jejich měřitelných výstupů a dalších charakteristik relevantních pro AK

Na Národohospodářské fakultě VŠE působí tři profesori ekonomie na plný pracovní úvazek. Jsou jimi: prof. Ing. Robert Holman, CSc. a prof. Ing. Josef Šíma, Ph.D, kteří jsou dle kritérií MŠMT v „produktivním věku“ a prof. Ing. Luděk Urban, CSc., který ovšem podle těchto kritérií „v produktivním věku“ není.

Na Fakultě podnikohospodářské VŠE v době udělení akreditace pro řízení jmenování profesorem působili a v současnosti stále působí dva profesori na plný pracovní úvazek: prof. Ing. Jindřich Soukup, CSc. a prof. Ing. Vladimír Novák, CSc. Profesor Soukup vykonával a vykonává funkci prorektora VŠE, která je podobně náročná jako funkce člena bankovní rady v případě profesora Holmana (na což v jednom ze zdůvodnění neudělení akreditace poukázala Akreditační komise), což dokazuje rozsah jimi zabezpečované přímé výuky (viz níže). Profesor Novák podle kritérií MŠMT již mnoho let není „v produktivním věku“.

Co se týče srovnání pedagogické činnosti obou pracovišť. V tomto semestru na Národohospodářské fakultě VŠE profesor Šíma učí šest dvouhodinových kurzů, profesor Holman dva dvouhodinové kurzy, profesor Urban jeden dvouhodinový kurz. (Celkem profesori zajišťují devět dvouhodinových kurzů.)

Naproti tomu na Fakultě podnikohospodářské VŠE profesor Soukup učí jeden dvouhodinový kurz, profesor Novák učí pět dvouhodinových kurzů. (Celkem profesori zajišťují šest dvouhodinových kurzů.)

Z toho vyplývá, že studentům se dostává více výuky zajišťované profesory na Národohospodářské fakultě VŠE než na Fakultě podnikohospodářské VŠE.

Co se týče jmenování profesorem, prof. Holman byl jmenován v oboru Ekonomické teorie v roce 1997, prof. Urban v oboru Politická ekonomie v roce 1990 a prof. Šíma v oboru Ekonomie v roce 2008. Na zabezpečení oboru se podílejí 3 profesori, z nichž 2 (Šíma a

Holman) jsou v „produktivním věku“, mají plné úvazky na NF VŠE a prošli řádným řízením jmenování profesorem po roce 1989 a patří k čelným českým odborníkům v oboru.

Profesor Soukup byl jmenován v oboru Ekonomie v roce 2003 a prof. Novák v oboru Politická ekonomie v roce 1988. Jmenování v roce 1988 muselo být nutně v marxisticko-leninské politické ekonomii. Je zarážející, že tato skutečnost nepředstavuje pro Akreditační komisi žádné omezení na rozdíl od profilu profesora Šímy (jehož pravděpodobně měla Akreditační komise na mysli, když uvedla, že: „Jeho vědecko-výzkumná a publikační činnost je však velmi úzce zaměřena (neorakouská ekonomie).“ Ještě nepochopitelnější je skutečnost, že v případě prof. Nováka z Fakulty podnikohospodářské nevadila slabá publikační činnost, která podle jedné databáze byla 6x menší a podle druhé databáze 2x menší než u prof. Urbana z Národohospodářské fakulty (viz níže). Ten dle vyjádření Akreditační komise prý v oblasti ekonomie nepublikuje.

Co se týče vědecké erudice. Na základě údajů oficiální databáze Vysoké školy ekonomické PCVSE, do které jsou povinni všichni zaměstnanci hlásit ediční výstupy, bylo zjištěno (údaje za roky 2003 až říjen 2008):

PCVSE	Holman	Šíma	Urban	Novák	Soukup
Monografie	2	2	0	0	0
Učebnice	1	0	0	0	8
Příspěvek v monografii	6	21	5	1	7
Článek v impaktovaných časopisech	2	2	0	0	0
Článek v recenzovaném časopise	4	9	0	0	1
Článek v nerecenzovaném časopise	8	3	1	1	0
Příspěvek ve sborníku s mezinárodní účastí	1	2	0	0	11
Příspěvek ve sborníku bez mezinárodní účasti	5	0	1	0	0
Skripta	0	2	0	0	3



Z toho vyplývá, že profesori Národohospodářské fakulty publikovali: Holman 29 výstupů, Šíma 41 výstup a Urban 7 výstupů. Celkem 77 výstupů.

Zatímco profesori Fakulty podnikohospodářské publikovali: Novák 2 výstupy a Soukup 30 výstupů. Celkem 32 výstupy.

V nejdůležitější databázi v České republice sledující vědecké výstupy – RIV – bylo zjištěno (opět údaje za roky 2003 – říjen 2008):

RIV	Holman	Šíma	Urban	Novák	Soukup
	6	24	2	1	23

Srovnání výstupů v databázi RIV, kterou je třeba považovat za zvláště významnou, ukazuje, že profesori Národohospodářské fakulty mají: Holman 6 výstupů, Šíma 24 výstupy a Urban 2 výstupy. Celkem 32 výstupy.

Zatímco profesori Fakulty podnikohospodářské mají: Novák 1 výstup a Soukup 23 výstupy. Celkem 24 výstupy.

Co se týče doktorského studijního programu v oboru Ekonomie. Zákon č. 111/1998 Sb. o Vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů v § 82 odst. 6 uvádí: „Ministerstvo akreditaci neudělí, jestliže b) není akreditován doktorský studijní program, v jehož rámci se na vysoké škole nebo její součásti vyučuje obor habilitace nebo jmenování nebo alespoň jeho podstatná část“. Doporučené standardy Akreditační komise pro posuzování žádostí o akreditaci oborů habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem uvádějí, že nutnou podmínkou pro udělení akreditace řízení ke jmenování profesorem je mimo jiné, že „v příslušném doktorském studijním programu jsou absolventi“.





Na Národohospodářské fakultě je již mnoho let akreditován doktorský studijní program v oboru Ekonomie, z něhož vzešlo třináct absolventů od roku 2001 a v současnosti na něm studuje 12 interních a 12 externích studentů.

Na Fakultě podnikohospodářské doktorský studijní program v oboru Ekonomie není!